

Thematisch overleg verbinding ziekenhuis-ambulante zorg #2

20 deelnemers uit verschillende sectoren die actief zijn in de zorgzone, waaronder professionals uit de gezondheids- en welzijnssector en de geestelijke gezondheidszorg (ambulant en psychiatrische ziekenhuizen).

Zie presentatie [hier](#).

Het thematisch overleg in de zorgzones wordt georganiseerd om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om kennis te delen, de behoeften van de bevolking te monitoren, de aanpassingen op het gebied van aanbod en samenwerking in kaart te brengen en gezamenlijk uit te voeren acties voor te stellen. Alle actoren uit de welzijns- en gezondheidssector zijn welkom.

Beter begrijpen hoe de rol van mantelzorgers de doorstroom van informatie en de coördinatie tussen de verschillende zorglijnen beïnvloedt, en concrete, inzetbare hefboomen op het niveau van de zorgzone in kaart brengen.

Monitoring van de behoeften van de bevolking

- **Uit de uitwisselingen kwam een gedeelde realiteit naar voren:** mantelzorgers blijven onzichtbaar in het zorgtraject - thuiszorg, ziekenhuisopname, geestelijke gezondheidszorg - zelfs voor degenen die regelmatig met hen te maken hebben.
- **Er zijn verschillende onvervulde behoeften vastgesteld:**
 - › Gebrek aan kennis over de beschikbare ondersteuningsdiensten, zowel bij professionals als bij mantelzorgers.
 - › Vaak te late vaststelling: uitputting is vaak het eerste zichtbare teken.
 - › Gebrek aan formele erkenning: het statuut van mantelzorger blijft onbekend en de toelatingsvoorwaarden worden als ingewikkeld ervaren.
 - › Ongelijke aandacht naargelang de context: sommige organisaties hebben specifieke werkwijzen ontwikkeld om mantelzorgers op te vangen en te ondersteunen, andere hebben moeite om dit te integreren door gebrek aan tijd en aangepaste procedures.

Bevindingen en aanpassingen van het aanbod

Vanuit het ziekenhuis: het moment van opname in het ziekenhuis wordt gezien als een uitgelezen kans om mantelzorgers te ontmoeten en bij de zorg te betrekken. Zo worden er in het Centre Hospitalier Jean Titeca, in het kader van het project 'La tresse' (de vlecht), wekelijks bijeenkomsten georganiseerd waarbij de patiënt, zijn of haar naasten en het zorgteam aanwezig zijn om de periode na het ziekenhuisverblijf voor te bereiden.

Er blijven echter nog steeds hindernissen bestaan: de patiënt is niet altijd in staat om informatie over zijn of haar naasten te delen, de contactgegevens zijn vaak onvolledig en maatschappelijk werkers hebben geen tijd om deze systematisch te controleren. Ziekenhuizen gaan er vaak vanuit dat de contactpersoon in staat is om de begeleiding op zich te nemen, zonder na te gaan of ze zelf in een uitputtingssituatie verkeren.

Save the date

Thematisch overleg Verbinding ziekenhuis-ambulante zorg #3 : **01/09/26, van 13 tot 16uur**. Zie de agendapagina → hier

Vanuit de ambulante zorg: de coördinatie diensten voor thuiszorg proberen vanaf het eerste contact actief naast mantelzorgers te identificeren. Sommige ambulante zorgverleners sporen deze niet proactief op, omdat ze onvoldoende op de hoogte zijn van de bestaande regelgeving en de beschikbare tools. Anderen sporen ze wel op, maar vooral als contactpersoon, zonder zich af te vragen hoe hun werkelijke situatie eruitziet of in hoeverre ze ondersteuning kunnen bieden. De zorg blijft grotendeels op de patiënt gericht.

Gemeenschappelijke tools zouden zowel het opsporen van mantelzorgers als het uitwisselen van informatie tussen hulpverleners kunnen vergemakkelijken (gele doos, noodkaart, ...), maar er moet nog overeenstemming worden bereikt over een gedeelde tool. Het Mobiel Team voor Preventie en Steun aan Mantelzorgers (EMPSA) zet zich in om uitputting van mantelzorgers te voorkomen en sluit overeenkomsten met bepaalde ziekenhuizen: een kans die voor Zorgzone Noord-Oost het onderzoeken waard is. Tot slot is het belangrijk om te onthouden dat een mantelzorger in bepaalde situaties ook een belemmering kan vormen voor de zorgverlening.

Gezamenlijk uit te voeren acties en vooruitzichten

- De zichtbaarheid van de ondersteuningsdiensten voor mantelzorgers vergroten bij de professionals in de zorgzone (waaronder scholen), in samenwerking met vzw Aidants Proches en Jeunes Aidants Proches.
- De mogelijkheid onderzoeken om samenwerkingsovereenkomsten te sluiten tussen het mobiele EMPSA-team en organisaties in Zorgzone Noord-Oost.
- Bepalen wat er nodig is om mantelzorgers beter te betrekken bij zorgplannen en ontslagprotocollen van ziekenhuizen, vooral bij ingewikkelde situaties waarbij iemand terugkeert naar huis.
- Tijdens de volgende bijeenkomst werken aan vraag 2 die nog niet is behandeld: welke minimale informatie moet er worden gedeeld bij de overgang van ziekenhuis naar thuis, en welke rol spelen mantelzorgers bij deze informatieoverdracht?

Thematisch overleg verbinding ziekenhuis-ambulante zorg #2

Lees meer

Waarom komt dit onderwerp in dit thematische overleg aan bod?

Sinds de eerste bijeenkomst in juni 2025 zijn mantelzorgers een terugkerend thema gebleken. Hun vroegtijdige identificatie, hun rol in de besluitvorming en het risico op overbelasting waren al tijdens eerdere sessies aan de orde gekomen. Deze bijeenkomst was specifiek aan dit onderwerp gewijd, met deelname van Aidants Proches vzw (4 professionals en een mantelzorger) en Bras Dessus Bras Dessous vzw (de Vlindertool).

Wat er tijdens de bijeenkomst is gedeeld en besproken

Abrumet over het Brussels Gezondheidsnetwerk: Na de vergadering van januari 2026 zijn drie punten met de groep gedeeld.

Via een dagboeknotitie kan niet-medische informatie worden gedeeld (woonsituatie, netwerk van naasten). Dit is toegankelijk voor maatschappelijk werkers via het BGN-portaal, maar is nog vrij onbekend en wordt weinig gebruikt. Er werd bezorgdheid geuit over de subjectiviteit van de aantekeningen. De publicatieregels worden door elke ziekenhuisinstelling zelf bepaald: het is meer een institutionele dan een juridische onduidelijkheid. Mantelzorgers vallen buiten het formele circuit: omdat er geen erkende therapeutische band is, hebben ze geen toegang tot het netwerk. Een mantelzorger vertelde dat ze vijftien jaar lang zorg had verleend zonder toegang te hebben tot de medische gegevens van haar man, zelfs niet na zijn overlijden.

Het BOOST-project en digitale analyse (2019): In het kader van het BOOST-project had Brusano in 2019 een set sociaal-administratieve gegevens gedefinieerd die tussen zorgverleners gedeeld moesten worden om de continuïteit van de zorg te bevorderen. De rubriek 'familie- en sociale omgeving' had tot discussie geleid: de mantelzorger als louter contactpersoon of als een duidelijk aangewezen persoon met een vastgelegde rol? Er werd voor de eerste optie gekozen, wat ook vandaag nog duidelijk te zien is: mantelzorgers worden in de communicatie zelden anders vermeld dan als een telefoonnummer dat men kan bellen.

Reacties en discussies

- De ontwerp-resolutie die op 22 januari 2026 bij het Franstalige Parlement van Brussel is ingediend, is een reactie op een dringende situatie: meerdere partijen hebben teksten ingediend, waaronder een voorstel waarbij mantelzorgers hun recht op werkloosheidsuitkering kunnen verlengen tot 31 december 2026, bij gebrek aan een federaal standpunt.

De toegang tot het algemene statuut blijft aan voorwaarden gebonden en is moeilijk toegankelijk.

- De toenadering in Brussel tussen het UMC Sint-Pieter, de Iris Ziekenhuizen Zuid en de HUB werd genoemd als een ontwikkeling die moet worden gevolgd, met mogelijke gevolgen voor de coördinatie tussen de ambulante zorg en de ziekenhuizen in de zorgzone.
- Er zijn praktische vragen gerezen over de werking van Abramet: wat gebeurt er als de patiënt buiten het Brussels gewest wordt behandeld? Waarom zijn artsen niet altijd op het platform te vinden? Hoe komen de intern door ziekenhuizen opgestelde documenten terecht in het Brusselse gezondheidsnetwerk?
- In Vlaanderen zijn er meer verregaande ondersteuningsprojecten voor mantelzorgers, en zijn er ook vaker akkoorden tussen ziekenhuizen en organisaties die mantelzorgers ondersteunen.

Genoemde hulpbronnen en tools

- [Aidants Proches ASBL](#) en [Jeunes Aidant-es Proches](#) (5-25 jaar): ondersteunings- en respijtzorg.
- Psybru: aanbod van [therapeutische groepen](#) pour Aidants-Proches disponible sur le site ; offre individuel voor mantelzorgers beschikbaar op de website; individueel aanbod ook beschikbaar.
- [Vlindertool](#) - mijn gezondheid, mijn welzijn (BrasdessusBrasdessous): een tool die door en voor ouderen is ontwikkeld om gezondheidsinformatie rond de persoon te structureren. Nuttig als schakel tussen de persoon, zijn of haar naasten en de zorgverleners, zonder dat het de bedoeling is om informatie rechtstreeks tussen de verschillende beroepsgroepen uit te wisselen.
- [Mobiel team EMPISA](#): zet zich in voor het voorkomen van uitputting bij mantelzorgers en sluit overeenkomsten met ziekenhuizen.
- [Project 'La tresse'](#) (Titeca): praatgroep voor patiënten en mantelzorgers tijdens een ziekenhuisopname.
- [Dagboeknotitie](#) van het Brussels Gezondheidsnetwerk (Abrumet): toegankelijk voor maatschappelijk werkers via het BGN-portaal, weinig bekend.